

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntö LVM/1933/05/2016, 3.3.2017

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskeva esiselvitys

Lausuntonaan liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevasta esiselvityksestä Valtiontalouden tarkastusvirasto esittää seuraavaa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto pitää tärkeänä, että valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 20 §:ssä mainittuja liikenne- ja viestintäministeriön toimialan tehtäviä ja niihin suunniteltuja muutoksia tarkastellaan esiselvityksessä kuvattua laajemmin viestintäviraston toimintojen ja erityisesti Viestintäviraston kyberturvallisuuskeskuksen osalta. Vastaavasti kuin Ilmatieteen laitoksella, jonka yhdistämistä uuteen virastoon ei ole nähty perustelluksi, myös kyberturvallisuuskeskuksella on yhteiskuntaa laajasti palvelevia tehtäviä.

On jokseenkin kiistatonta, että liikenne- ja viestintäpalvelut muodostavat tulevaisuudessa entistä tiiviimmin yhteen nivoutuvan ja toisiaan tukevaa palvelukokonaisuuden. Muutkin yhteiskunnan kannalta tärkeät palvelut kuin liikennepalvelut ovat nivoutumassa vastaavalla tavalla viestintäpalveluihin. Liikenne mainitaan toimenpiteistä yhteisen korkeatasoisen verkko- ja tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseksi koko unionissa annetun Euroopan Parlamentin ja Neuvoston Direktiivin (EU) 2016/1148 artiklan 4 kohdassa viitattuna toimialana, jolla on ns. keskeisten palvelujen tarjoajia. Mutta samassa direktiivissä mainitaan lisäksi kuusi muuta yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittistä toimialaa: energia, pankkiala, finanssimarkkinoiden infrastruktuurit, terveydenhuoltoala, juomaveden toimittaminen ja jakelu sekä digitaalinen infrastruktuuri.

Koko yhteiskunta on riippuvainen toimivista ja turvallisista viestintäverkoista ja -palveluista. Esiselvityksessä mainitaan Viestintävirastoon sijoitetun kyberturvallisuuskeskuksen asema kansallisena tietoturvaviranomaisena, kyberturvallisuuskeskuksen tehtävä kansallisiin ja kansainvälisiin tietoturvalvoitteisiin liittyvien turvallisuuspalvelujen tuottajana elinkeinoelämälle, viranomaisille ja kansalaisille sekä kyberturvallisuuskeskuksen erityinen asema merkittävänä poikkihallinnollisena ja kansainvälisenä toimijana ja kyberturvallisuusstrategian linjausten toteuttajana.

Eselvityksestä ei ilmene, onko virastouudistuksen vaikutuksia kyberturvallisuuskeskuksen mahdollisuuksiin tuottaa jatkossakin edellä mainittuja palveluita tarvitsijoille arvioitu riittävästi. Esiselvityksessä kyllä mainitaan, että palvelut varmistetaan, säilytetään kansainvälisten CERT-toimijoiden luottamus ja turvataan tiedonsaanti kansainvälisiltä vastinpareilta. Samalla kuitenkin tuodaan esiin liikenteen ja viestinnän viranomaistoimintojen yhdistämisen riskinä asiakasnäkökulma pirstaloituminen, väliaikaiset vaikutukset virastojen palvelutasoon sekä parhaiden osaajien menetys.

Viestintäviraston toimintojen siirto muodostuvan uuden viraston sisälle tarkoittaa, että viestinnän hallintotehtäviä varten ei ole enää lain perusteella itsenäistä toimivaltaista viranomaista. Tiedossa on, että kyberturvallisuuskeskusta vastaavien toimijoiden aseman muutos on ollut asiana herkkä kansainvälisen yhteistyön edellytysten näkökulmasta. Menetetyn luottamuksen takaisin hankkiminen on vaatinut työtä ja aikaa. Viestintävirasto on hankkinut luottamuksen pitkän ajan kuluessa tekemällään työllä.

Esiselvityksen mukainen muutos voi olla moni- ja laajavaikutteinen, jos sähköisen viestinnän edellytysten kehittämisessä ensisijaisena lähtökohtana yhteiskunnan kokonaisedun sijasta korostuu yhden toimialan tuloksellisuus. Tarkastusvirasto pitää siksi tärkeänä, että virastoratkaisun tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan ainakin Viestintäviraston kyberturvallisuuskeskuksen osalta huolellisesti laajemmasta näkökulmasta ennen toimeenpanoa. Uudistuksen valmistelun ja toteutuksen suunnitellut aikataulut ovat niin kunnianhimoisia, että mahdollisuudet asioiden uudelleen tarkasteluun toteutusvaiheessa ovat rajalliset.

Tuloksellisuustarkastuspäällikkö

Leena Juvonen

Tilintarkastusneuvos

Matti Mattila